

Gönül Berraklığının Aynası: Edeb

Zarafet ve güzelliğin davranışlara yansımadır edeb. Toplum hayatı içerisinde yaşayan insanların, en çok muhtaç olduğu ilişkilerdeki ölçüyü ve hoşça geçinmeyi öğütler bize. Güzelliğin çağrısında, kötülüğün karşısında edeb vardır. Ruhu lekeleyen çirkinliklerden koruyan, insanı meleklerden üstün kılan özelliktir. Edeb mutlak güzelliştir.

İnsan edep sayesinde yüksek bir kültüre, yüce bir irfana erebilir. İnsan ibadetlerle cennete girebilir ama edeple Rabb'inin huzuruna varabilir. Sevgili Peygamberimiz de miracda Hakk huzurunda bulunmanın edebine riayet ederek, gözünü ondan saptırmadan ve başka şeye kaydırmadan O'nun yakınlığına kavuşmuştu. Çünkü Habibini Yüce Rabb'i terbiye etmişti.

Edeb hayırdır. Edeb sahibi, îmânı ve tevhidi kendine yâr eder. Edebi olmayan, îmânını kaybeder, îmânı olmayan da iki âlemde içini, dışını ve yerini nâr eder. Güzelliğe gönül verenler hep güzellerle ve güzel işlerle birlikte olurlar. Ruhunu terbiye edip, hoş gönülle insanların içinde yaşayanlar, daima örnek gösterilirler. İç temizliği dışa da yansır.

Cüneyd-i Bağdadi, hacca giderken Bağdat'a uğrayan talebelerinin son derece saygılı ve nazik davrandıklarını görünce Ebu Hafs'a, "Gönül bağlılarını saray mensupları gibi edeplendirmişsin" der. Ebu Hafs'da , "Onların bâtınlarındaki edeb, zahirlerine yansımıştır" diye cevap vererek gönül bağlılarının gösterişçi bir davranış içinde olmadıklarını beyan eder. Tasavvufun insan ruhuna olan etkilerine işarette bulunur. Nitekim bir hadis-i şerifte; "Kalbi huşû içinde olanın, bedeni de öyle olur" denilmiştir.

Hulûsi Efendi (k.s) de, bir mektubunda şöyle buyurur:

"Zâhiri edebin, mânevî kemâlin âyinesidir. Bir şişeye ne koyarsan onu gösterir."

Ehl-i edeb; güzel konuşan, bilgi sahibi olan, nefsinin terbiye eden, haddini bilen, gönlünü temiz tutan ve ruhunu berraklaştıranlara denir.

Büyüklerin yanında edebli bir şekilde bulunmak ne güzel şeydir. Allah'ın yarattığına hürmet etmek, Hakk'a hürmet etmek gibidir. Edebi terk etmek, huzurdan kovulmaya sebeptir. Büyükler "Huzur sergisinde edepsizlik eden, kapiya konur" demişlerdir.

Güzel amellerde bulunmaya edeb, güzel konuşma ve yazma sanatına da edebiyat denmiştir. Allah'ın adı ile besmeleyle bezeli bir kapıdan girilerek, edebinden kızaran gülün timsali, muhabbetin seyriyle çıkılan bu gülşende güzellikler sizlerle olsun...

A. Şemsettin ATEŞ

